

ЕКВАЙРИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ БЕЗПЕКИ ПЛАТЕЖІВ В ЕЛЕКТРОННОМУ СЕРЕДОВИЩІ

В умовах динамічного розвитку глобалізаційних процесів і для зниження витрат щодо надання товарів, послуг та послуг суб'єкти господарювання в усьому світі активно використовують канали електронної комерції, що активізує розробку дієвих інструментів безпеки платежів в електронному середовищі. На сьогодні в Україні електронна комерція розвивається повільніше, порівняно із світовими темпами зростання, оскільки рівень проникнення Інтернет і його використання населенням, рівень розвитку платіжних систем і розповсюдження поштових відділень, а також купівельна спроможність українців є значно нижчими, порівняно із багатьма країнами світу. За даними дослідження ЮНКТАД, у результаті якого визначався В2С-індекс для 192 країн світу, у 2016 році Україна займала 54 сходинку рейтингу між Румунією і Коста-Рікою[1].

Розвиток підприємств електронної комерції в Україні, міжнародний характер їх діяльності, застосування нових підходів до організації та ведення бізнесу зумовили необхідність адаптації наявної системи бухгалтерського обліку до вимог нового виду бізнесу. Використання нових форм взаємодії між господарюючим суб'єктом і кінцевим споживачем стало причиною зміни порядку оформлення господарських договорів і первинних документів, що підтверджують факт здійснення господарської операції. Виникнення нових видів нематеріальних товарів вимагає нових підходів до їх оцінки, визнання та відображення в бухгалтерському обліку. Ведення бізнесу в електронному середовищі зумовило необхідність переведення більшості первинних документів та облікових регістрів в електронне середовище, використання інформаційно-мережевих технологій змінило підходи до зберігання облікової інформації, складання та подання фінансової звітності [2,с.121].

Тому у сучасних умовах особливої актуальності набувають питання використання безготівкових розрахунків, які прискорюють здійснення розрахункових операцій між організаціями, підприємствами, корпораціями та банками. Саме застосування безготівкових розрахунків зменшує обіг готівки і створює умови контролю за цільовим використанням коштів, що насамперед запобігає поширенню злочинності.

За даними Національного банку України, кількість безготівкових операцій становила 1 423,3 млн шт, а їх обсяг склав 572,5 млрд грн. За другий квартал 2018 року кількість безготівкових операцій збільшилася на 11,6% (порівняно з I кварталом поточного року) і склала 750,6 млн шт., з яких 503,8 млн шт. здійснені із використанням карток платіжної системи MasterCard, 246,2 млн шт. - Visa, 0,6 млн шт [3].

Для оплати товарів, послуг, перерахування коштів та інших операцій з грошовими коштами в сучасних умовах широко використовується спеціальний засіб платежу у вигляді банківської платіжної картки. Умови випуску та використання цього платіжного інструмента визначені Положенням про порядок емісії платіжних карток і здійснення операцій з їх застосуванням, затвердженого постановою Правління НБУ від 19.04.05 № 137 [4, с.117].

Однією із послуг для обслуговування розрахунків платіжною карткою є еквайринг – послуга технологічного, інформаційного обслуговування розрахунків за операціями, що здійснюються з використанням електронних платіжних засобів у платіжній системі [5].

Спочатку послуга еквайрингу була досить простою, навіть примітивною. Так, для безготівкового розрахунку касири застосовували складний механічний пристрій, так званий «імпринтер», з допомогою якого знімався сліп з платіжної картки з необхідними реквізитами. Однак ця процедура була не зовсім зручною і безпечною, оскільки відсутність зв'язку з банківською установою не дозволяла продавцеві дізнатися про наявність необхідної суми, наявної на платіжній картці покупця. Тому наступним винаходом став електронний термінал – сучасний пристрій, що надає прямий зв'язок з банком під час здійснення платежу [6].

Відповідно до п.5 пп.1 постанови Правління Національного банку України «Про здійснення операцій з використанням електронних платіжних засобів» від 05.11.2014 № 705, еквайринг у межах

України здійснюється виключно юридичними особами-резидентами, що уклали договір з платіжною організацією платіжної системи.

На даний момент можна з упевненістю стверджувати, що спеціальні протоколи 3D-Secure, SecureCode і т.д., які забезпечують високу ступінь захищеності еквайрингових платежів, як правило, перевищують рівень безпеки більшості існуючих і активно застосованих на практиці електронних систем оплати. Тому клієнтам, хто виконує запропоновані правила проведення платежів з використанням еквайрингу, можна не побоюватися за збереження власних коштів [7].

Незважаючи на популярність у всьому світі, в Україні еквайринг сьогодні все ще знаходиться на стадії розвитку. При цьому останнім часом він є одним з пріоритетних і найбільш розвинених напрямів карткового бізнесу в Україні. Так, загальна кількість випущених банківських карт в країні вже перевищила чисельність населення з коефіцієнтом покриття більше одиниці. Звичайно, в розвинених європейських країнах і США цей показник вище в два, а в деяких з них навіть в чотири рази. Одним з важливих чинників розвитку є загальний рівень фінансової та банківської культури населення. В останні десятиліття він значно виріс, і сьогодні все більша кількість людей вважає за краще безготівковий розрахунок. Карта сьогодні сприймається зручним інструментом для повсякденного використання свого рахунку і доступу до кредитних ресурсів, що надаються банком. Компаніям також вигідно спростити процедуру оплати своїх товарів і послуг, а також процес доставки грошей на свій рахунок у банку [8, с. 1103].

Отже, сучасні умови беззаперечно характеризуються застосуванням новітніх технологій, що мають вплив на формування інструментів електронної комерції та відіграють важливу роль у задоволенні потреб суб'єктів господарювання. На сьогодні більшість українських суб'єктів господарювання, корпорацій та банків використовують безпосередньо нові форми і стратегії розвитку електронної комерції, забезпечуючи більш швидке, якісне та надійне обслуговування клієнтів, і тим самим збільшують власний прибуток, отримують пріоритет серед конкурентів і виходять на новий ринок товарів та надання послуг. Саме застосування переваг безпечного ведення господарської діяльності в електронному вигляді за допомогою порталу електронних сервісів визначає майбутнє вітчизняного бізнесу та слугуватиме серйозним поштовхом щодо сталого розвитку національної економіки.

Список бібліографічних посилань

1. UNCTAD B2C e-commerce Index 2016. UNCTAD Technical Notes on ICT for Development [Electronic resource] // URL: http://unctad.org/en/Publications_Library/tn_unctad_ict4d07_en.pdf.
2. Чижевська Л.В. Розрахункові операції на підприємствах електронної комерції. Наукові записки національного університету "Острозька академія". Серія економіка. №(7)35. грудень 2017р. с.120-124
3. Частка безготівкових розрахунків картками в Україні зросла до 44% - НБУ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2522942-castka-bezgotivkovih-rozrahunkiv-kartkami-v-ukraini-zrosla-do-44-nbu.html>
4. Куліш А.Ю. Стан та аналіз безготівкових розрахунків в Україні та особливості їх обліку на вітчизняних підприємствах. International Scientific Journal.2016.№2. С.116-119.
5. Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>
6. Эквайринг. Виды. Что такое эквайринг простыми словами // [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://interbablo.ru/ekvajring-vidy-chto-takoe-ekvajring-prostymi-slovami.html>
7. Что такое интернет-эквайринг?URL:<https://www.sravni.ru/enciklopediya/info/chto-takoe-internet-ehkvajring/>
8. Здір В.А., Дернова І.А.Сутність еквайрингу, його види та переваги. Економіка і суспільство.2017.Випуск 13.С.1100-1104.